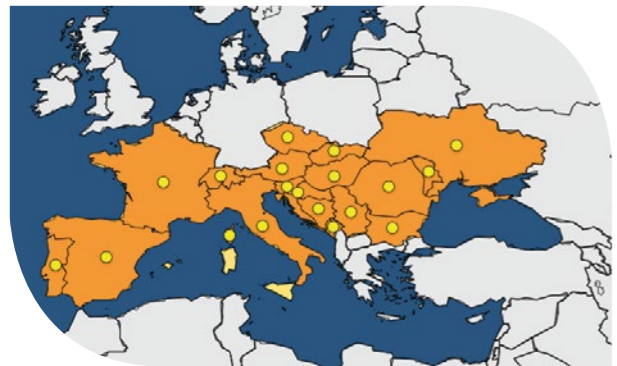

RASPROSTRANJENOST AMERIČKOG CVRČKA U EUROPI I REPUBLICI HRVATSKOJ

Američki cvrčak podrijetlom je iz Sjeverne Amerike. Unijet je u Europu krajem pedesetih godina prošlog stoljeća.

Od tada pa sve do danas raširen je i registriran u mnogim dijelovima Europe. U Europi se nalazi na A2 listi karantenskih štetnika kao vektor fitoplazme *Flavescence doree*.

U Hrvatskoj je američki cvrčak otkriven prvi put u vinogradima u Iloku, Novigradu i Štrigovi 2003. godine. Kasnije je njegova prisutnost potvrđena na svim područjima uzgoja vinove loze u Hrvatskoj, od Istre do krajnjih područja istočne Hrvatske i od juga Hrvatske, Pelješa, Visa i Vrgorca sve do Štrigove.

Jedino područje gdje prisutnost ovog štetnika nije utvrđena jest područje srednje Dalmacije.

OPIS AMERIČKOG CVRČKA

Odrasli oblik američkog cvrčka ima vitko tijelo smeđe boje, dugo 5–6 mm. Glava ima trokutast oblik. Tjeme je jako ispupčeno s jasno izraženim poprečnim tankim crnim prugama. Mužjak ima 2-3, a ženka 3-4 pruge. Na tjemenu ima poprečno prugastu pjegu crvenosmeđe boje.

Jaje je bubrežasta oblika, vretenasto na prednjem, a zaobljeno na stražnjem dijelu. Dugačko je 1,3 mm i široko 0,3 mm, bjelkaste je boje. Kod svih razvojnih stadija ličinki na posljednjem trbušnom segmentu uočljiva je jasno ograničena bočna crna pjega. Ta pjega se najbolje vidi kod prvih razvojnih stadija (L1-L3).

Odrasli oblik američkog cvrčka

ŽIVOTNI CIKLUS I EKOLOGIJA

Američki cvrčak ima jednu generaciju godišnje. Prezimljuje u obliku jaja uloženi u koru dvogodišnje rozgve u malim skupinama (2-4 jaja) ili u nizu od 10 do 12 jaja. Prve ličinke iz jaja počinju izlaziti sredinom svibnja i naseljavaju mladice na donjem dijelu trsa. Ličinke se hrane sisanjem biljnih sokova na donjoj strani lišća, a ponekad i na lisnim peteljcima.

Tijekom razvoja, ličinke prolaze kroz pet razvojnih stadija od kojih svaki traje oko 10 dana. Prva tri stadija su bijelo sivkaste boje, a četvrti i peti stadij ima šare na leđnoj strani s vidljivim začecima krila. Razvoj ličinki traje do početka srpnja, ukupno 50 dana. Odrasli oblici na vinovoj lozi javljaju se od početka srpnja te se zadržavaju do kraja rujna, svake godine u drugo doba ovisno o prosječnim temperaturnim vrijednostima.

Ličinka L1
S. titanus

Ličinka L2
S. titanus

Ličinka L3
S. titanus

Ličinka L4
S. titanus

Ličinka L5
S. titanus

Odrasli oblik
S. titanus

ŠTETNOST AMERIČKOG CVRČKA

Američki cvrčak oligofagna je vrsta i cijeli svoj životni ciklus provede na biljkama iz roda *Vitis*, ali se može hraniti i drugim biljkama (joha, obična pavitina).

Izravno oštećuju provodne dijelove biljaka hraneći se biljnim sokovima. Ovaj vid šteta je manje značajan. Najveća štetnost je u prenošenju jedne od najznačajnijih bolesti vinove loze, fitoplazme uzročnika zlatne žutice vinove loze (*Flavescence doree*).

Ličinke i odrasli kukci prenose fitoplazmu FD na perzistentan način što znači da se moraju hraniti sisanjem biljnih sokova na zaraženom trsju barem 4-8 dana. Tek nakon 28-35 dana, nakon hranjenja, sposobni su širiti bolest na zdravo trsje. Ličinke od trećeg razvojnog stadija postaju infektivne, odnosno mogu prenijeti fitoplazmu sa zaraženog trsa na nezaraženi trs.

Epidemijsko širenje zlatne žutice nastupa samo u vinogradima gdje su istovremeno utvrđeni i prisutni uzročnik fitoplazme zlatne žutice i vektor, američki cvrčak.

METODE PRAĆENJA PRISUTNOSTI AMERIČKOG CVRČKA

Prisutnost ličinki američkog cvrčka obavlja se vizualnim pregledom naličja listova vinove loze ili metodom otresanja od sredine svibnja. Ličinke se prvo pojavljuju i hrane na bazalnim mladicama koje rastu iz panja, te se prvi pregledi vrše na donjim listovima bazalnih mladica.

Ličinka američkog cvrčka na naličju lista vinove loze

Mladice na donjem dijelu trsa gdje se naseljavaju ličinke američkog cvrčka

Prisutnost odraslih oblika prati se postavljanje žutih ljepljivih ploča na srednju armaturnu žicu u redu vinograda, a izmjenjuju se svaka dva do tri tjedna. Ploče se postavljaju krajem lipnja, početkom srpnja.

Žuta ljepljiva ploča za praćenje američkog cvrčka

SUZBIJANJE AMERIČKOG CVRČKA

Sukladno **Naredbi o poduzimanju mjera za sprečavanje širenja i za suzbijanje zlatne žutice vinove loze (NN 48/18 i NN 63/19)** mora se provoditi suzbijanje u:

- U zaraženom i sigurnom području (demarkirano područje), u svim vinogradima i rasadnicima vinove loze;
- U nezaraženom području, u vinogradima u kojima se utvrdi njegova prisutnost, matičnim nasadima i rasadnicima vinove loze.

Program suzbijanja američkog cvrčka provodi se u najmanje dva tretiranja:

- **prvo tretiranje** obavlja se u skladu s uputama koje se donose i rokovima koji se određuju na temelju redovitog praćenja američkog cvrčka
- **drugo tretiranje** obavlja se dva do tri tjedna nakon prvog
- **treće tretiranje** obavlja se u preporučenim rokovima suzbijanja cvrčka, ovisno o području, ili ako se tijekom srpnja primjenom žutih ljepljivih ploča utvrdi prisutnost odraslih oblika američkog cvrčka

Upute i preporučeni rokovi suzbijanja američkog cvrčka objavljuju se na mrežnim stranicama:

- Ministarstva poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku (www.savjetodavna.hr)
- Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (www.hapih.hr)

U cilju zaštite pčela nije dozvoljena primjena insekticida za vrijeme cvatnje vinove loze! Prije primjene insekticida potrebno je pokositi cvatući pokrov u vinogradu!

Sve informacije o dozvoljenim pripravcima za suzbijanje američkog cvrčka mogu se pronaći na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede putem Fitosanitarnog informacijskog sustava <https://fis.mps.hr/fis/javna-trazilica-szb/>

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

www.poljoprivreda.gov.hr

AMERIČKI CVRČAK

Scaphoideus titanus Ball.

VEKTOR ZLATNE ŽUTICE VINOVE LOZE

Ministarstvo poljoprivrede

Ulica grada Vukovara 78, 10 000 Zagreb

Tel: +385 (0) 1 / 6106-111

www.poljoprivreda.gov.hr